

Hans Kragten

cardioloog, Zuyderland Medisch Centrum, Heerlen

OP DR. UITGEPUT, DR. TEGENSTEM EN DR. HOUDTNOOITOP ZIT NIEMAND TE WACHTEN

Bouw uw carrière tijdig af

GETTY IMAGES

Iedere arts moet zich al vroeg bezinnen op het einde van zijn loopbaan, ook om te voorkomen dat hij zich ontwikkelt tot een karikatuur waar iedereen last van heeft, betoogt cardioloog Hans Kragten (64).

In de beroepsgroep artsen wordt veel waarde gehecht aan het streven naar groter, hoger en beter, maar wordt opvallend weinig nagedacht over het moment waarop iemand een stapje terug gaat doen. Meestal ontstaat deze gedachte wanneer we tegen de grenzen van onze capaciteiten dreigen aan te lopen. Artsen

die daarvoor durven uit te komen, stuiten regelmatig op onbegrip en vinden geen gehoor. En dus ontkennen velen deze natuurlijke elementen in hun carrière en is er een kans, dat ze – gefrustreerd door deze ervaringen – negatief gedrag ontwikkelen. Gedrag dat slecht is voor henzelf, voor de omgeving en de patiëntenzorg.

Een aantal karikaturen kunnen daarvan het gevolg zijn. Zo houdt dr. Uitgeput het fysiek niet meer vol, heeft dr. Tegenstem de souplesse in het omgaan met vernieuwingen verloren en weigert dr. Houdt-nooitop om een stapje terug te doen. Deze artsen worden niet zelden binnen een maatschap als een loodzware last ervaren. Iedereen zal in zijn stafmaatschap dergelijke collega's en situaties herkennen. En al herkent u zichzelf misschien niet in een van deze karikaturen: aspecten van hun eigenschappen dragen we allemaal wel een beetje bij ons. Soms groeien die met de jaren. Ook bij mij. Toen ik in 1984 als cardioloog aan het werk ging, was het duidelijk wat ik zou

gaan doen: de cardiologie bedrijven in al zijn klinische facetten. In grote lijnen doe ik dat nog steeds en heb ik het goed naar mijn zin. Mijn takenpakket breidde zich gedurende mijn loopbaan steeds verder uit. Zo werd ik opleider en deed ik wetenschappelijk en coronair angiografisch onderzoek. Toen een aantal jaren geleden werd geopperd dat ik het opleiderschap beter kon gaan overdragen aan een jongere collega en maar moest stoppen met coronair angiografisch onderzoek, voelde dat aanvankelijk als een deceptie. Pas later realiseerde ik mij dat dit een goed en terecht advies was. Helaas was het nooit aangekondigd of had ik mijzelf daarop voorbereid. Nadat ik het voor mezelf geaccepteerd had, ben ik geleidelijk zaken gaan overdragen, omdat ik beseft dat de klok langzaam maar zeker naar de 65 tikt.

Grenzen

In onze beroepsgroep is het zaak om ons eerder en beter te bezinnen over datgene wat we wel maar ook datgene wat we zeker niet willen doen. Door deze punten met de overige leden van onze vakgroep te delen, leren wij elkaars aspiraties en grenzen kennen. Daarnaast is het belangrijk om functies en aandachtspunten op tijd af te bouwen en door te geven aan jongere collega's, zodat zij ook meer kans krijgen.

Idealiter is een loopbaan van een arts onder te verdelen in drie perioden: opgaan (35-45 jaar), blinken (45-55 jaar) en verzinken (55-? jaar).

Opgaan (35-45 jaar). In deze fase van de loopbaan wordt er geïnvesteerd in het ontwikkelen van kwaliteiten. De arts bezint zich op de dingen die hij graag wil doen en liever wil laten. Daarbij zou het zomaar kunnen dat bepaalde ideeën niet worden gedeeld door de vakgroep. In dat geval past de arts zijn aspiraties aan, of zet hij zijn carrière elders voort. Vanzelfsprekend is hij bereid om – in het kader van uw deskundigheidsbevordering – zijn taken tijdelijk te concentreren in een bepaalde richting, of een periode elders te gaan werken, waar meer expertise op dit

Ik beseft dat de klok langzaam maar zeker naar de 65 tikt

gebied is. In het opgestelde carrièreplan is in onderling overleg al min of meer vastgesteld welke taken hij te zijner tijd gaat uitvoeren. Op de jaarlijkse functioneringsgesprekken met een vakgroepcoach of de voorzitter van de vakgroep komen deze punten standaard aan de orde.

Blinken (45-55 jaar). In deze periode oogst de arts de vruchten van zijn investeringen. Hij is het boegbeeld van de maatschap en ook van het ziekenhuis. Hij deelt zijn kennis met anderen en heeft ook de ruimte om anderen binnen het vakgebied op te leiden. Hij krijgt – tot op zekere hoogte – ruimte van de vakgroep, om specifieke taken ook elders te tonen en mag zich daarvoor af en toe onttrekken aan de dagelijkse routine van de klinische praktijk. Dat zijn jongere en oudere collega's deze taken voor hem waarnemen stemt hem tot dankbaarheid. Hoewel hij met volle teugen van deze periode geniet, is het duidelijk dat opvolgers zich aan het warmlopen zijn met wie hij aanvankelijk samenwerkt, maar die uiteindelijk de taken van hem gaan overnemen.

Verzinken (55 jaar-?). De arts in kwestie weet al die tijd al dat hij zijn verantwoordelijkheden moet gaan overdragen aan de volgende generatie. In onderling overleg en langs de weg der geleidelijkheid vindt dit plaats. Van zijn advies en ervaring wordt regelmatig en graag gebruik gemaakt. Hij blijft voor de vakgroep nog steeds een 'consigliere'. Geleidelijk neemt hij wat meer vrije tijd en stopt hij op zeker moment met de diensten, want dat is binnen de maatschap een vaste

afpraak op een in onderling overleg bepaalde leeftijd. Er is zelfs al een afspraak gemaakt over het moment van afscheid als partner. Dit ligt wat vroeger dan het definitieve afscheid en is een ingebouwd veiligheidsmechanisme voor wanneer collega's de fysieke druk niet meer aankunnen. In zijn eigen financiële schema heeft hij daar echter al rekening mee gehouden: de grote leningen zijn afgelost en de kosten voor de kinderen grotendeels betaald. Nadat de termijn als partner in de maatschap is verstreken, blijft hij eventueel nog enige jaren parttime als sidma (specialist in dienst van de maatschap) actief. Hij bemoeit zich echter niet meer met de vakgroepaangelegenheden, tenzij men hem daar uitdrukkelijk om verzoekt.

Ver achter

In andere beroepsgroepen zijn ze vaak al veel verder in het beseft en de ontwikkeling, maar in de beroepsgroep artsen ligt men wat dat betreft ver achter. Daardoor ontwikkelen sommige collega's zich helaas tot dr. Uitgeput, dr. Tegenstem en dr. Houdtnooitop. Juist de jongere collega's zouden dit als punt op de vakgroepagenda moeten plaatsen. Voor de oudere arts geldt dat de pensioendatum niet als een verrassing mag komen. Hij zou zelf – ook in financiële zin – zijn zaken zo moeten regelen dat hij op een goede manier afscheid kan nemen van zijn werk voordat hij merkt dat het werk al afscheid van hem aan het nemen is. Want voor iedereen geldt: niemand is onmisbaar. ■

contact

jkragten@xs4all.nl
cc: redactie@medischcontact.nl

Geen belangenverstrengeling gemeld door de auteur.

web

Een eerder MC-artikel over dit onderwerp vindt u onder dit artikel op medischcontact.nl/artikelen.